

Hanna Rydh – förmedlare av förhistorien

Av Ewa Ryberg

Ryberg, E. 1990. Hanna Rydh – förmedlare av förhistorien. (Hanna Rydh – mediator of prehistory.) *Formvännen* 85. Stockholm.

Hanna Rydh, the first woman in Sweden with a doctor's degree in archaeology, is presented as a woman and an archaeologist. She undertook several important excavations in Sweden, and in 1953–54 participated in a Swedish excavation in Suratgarh in India. Apart from publishing the results of her research she also did much for the popularization of the subject, also for children.

Ewa Ryberg, Arkeologiska Institutionen, Lunds Universitet, Krafts torg 1, S-223 50 Lund, Sweden.

Kvinnans ställning under förhistorien är ett tema (eller en problemställning) som har intresserat forskare under flera årtionden (t. ex. Montelius 1898, 1906; Rydh 1926 *a*, 1926 *b*; Stjernquist 1975; Lillehammer 1985; Mandt & Næss 1986; Randsborg 1986). Det som också är intressant i det arkeologiska forsknings-sammanhanget är när kvinnliga arkeologer och forskare blev en realitet i den akademiska världen. Detta sistnämnda har Arwill-Nordbladh behandlat i en artikel (1987) och jag tänker därför inte gå närmare in på de historiska orsakerna till möjligheten för kvinnor att ta akademiska examina. Det skall endast kort konstateras att kvinnokampen runt sekelskiftet bl. a. hade fört fram till kvinnlig rösträtt och att makens förmyndarskap över hustrun hade upphävts. Detta ledde fram till att kvinnor framför allt inom borgarklassen hade tillgång och möjlighet att utnyttja den högre utbildningen (Arwill-Nordbladh 1987, s. 84 f.).

För att kunna förstå vidden av det ämne som benämns som arkeologi är det inte tillräckligt att enbart hålla sig till den just nu moderna forskningen och de teorier som styrs av dagens strömningar inom den arkeologiska vetenskapen. Framför allt vi yngre forskare, som befinner oss i ett begynnande forskningsstadium, behöver se tillbaka på det som förut skrevs och ta del av de dåtida teoribildningarna som till viss del fallit i glömska. Vi säger oss gräva och studera det som skedde i forntiden,

men vi får inte glömma eller hoppa över det som gjordes både praktiskt och teoretiskt inom den arkeologiska forskningen för en så där 50–60 år sedan. Vi kanske idag inte kan lära oss så förfärligt mycket av deras metoder och teoriresonemang, men vi kan bilda oss en uppfattning om vidden i och kring ett arkeologiskt tänkande. Inte bara de rent vetenskapliga insatserna är värda att nämnas utan även den kunskapsspridning som den breda allmänheten fick möjlighet att ta del av. Denna forskningsinformation och populärvetenskapliga spridning under framför allt 20- och 30-talen var något som Hanna Rydh, Sveriges första kvinnliga filosofie doktor i arkeologi, såg som en del i sin verksamhet. I det följande skall jag försöka att presentera människan och arkeologen Hanna Rydh.

Hanna Rydh föddes i Stockholm 1891. Hon tog sin kandidatexamen vid Stockholms Högskola 1915. Det första vetenskapliga arbetet rörde sig dock inte om arkeologi utan litteraturhistoria, *De historiska källorna till Strindbergs Mäster Olof* (Rydh 1915).

År 1919 fick Hanna Rydh sin doktorsgrad i arkeologi, men dessförinnan hade hon redan varit verksam inom detta ämne. Hon hade bland annat ett intresse för Gästriklands forntid. I Gästriklands Fornminnesförenings skrifter presenterade hon eget framtaget material från arkeologiska undersökningar i landskapet (1917, 1918, 1920, 1921, 1922 *a*).

Redan 1916, året efter sin kandidatexamen började Hanna Rydh utgrävningen på Adelsö. Dessa undersökningar kom att fortgå under många år. På Adelsö kunde Hanna Rydh konstatera och kartlägga ett 80-tal fornminnesplatser. Undersökningens resultat lades fram i monografien *Förhistoriska undersökningar på Adelsö* (1936). Detta arbete var den dittills utförligaste publikationen över en begränsad, väl undersökt bygds forntid i Mellansverige. Denna undersökning om en bygds utveckling intar en viktig plats i den arkeologiska forskningen kring det gamla svenska väldets centralbygder. I boken *Adelsö* (1940 a) som ingår i serien Svenska Fornminnesplatser, får den fornminnesintresserade läsaren ta del av historik, arkeologisk forskningsinformation och vandringstips som Hanna Rydh samlat ihop under sitt arbete på Adelsö.

Tillbaka till år 1919, då hon fick sin doktorsgrad. En avgörande betydelse för tidpunkten för disputationen fick ett möte mellan Hanna Rydh och Oscar Montelius. Hon beskriver detta möte i sin minnesbok *Oscar Montelius – en vägrodjare genom årtusenden* (1937):

Jag hade på våren det år jag skulle avlägga filosofie licentiatexamen bett Montelius att få låna en nyutkommen italiensk tidskrift ur hans eget bibliotek, då den ej fanns annorstädes, jag behövde den för en seminarieövning. Jag blev erbjuden att komma hem till honom en eftermiddag och sedan kvarbjuden på te, varvid han älskvärt frågade vad jag sysslade med. Jag berättade om min förestående examen. "Då skall fröken ta och trycka licentiatavhandlingen och disputeras, så bli vi promotionskamrater." Det var 1919 och Montelius skulle detta år bli fil. jubeldoktor i Uppsala. Jag försäkrade, att så roligt det skulle vara, var det absolut omöjligt. Det var min avsikt att utvidga avhandlingen och till följande vår bli klar ... Jag tänkte först egentligen inte på saken, men hans förslag låg och grodde, så mycket mer lockande som att jag hade tänkt gifta mig till våren. Tänk, att då vara färdig! Mest som ett lustigt å propos nämnde jag till professor Almgren vad som förefallit ... avhandlingen tyckte han kunde duga till doktorsavhandling ... förkortad spikningstid kunde man få, liksom Kungl. Maj:ts tillstånd att disputeras innan man avlagt fil. lic. ... för en ung arkeologdoktor var det festligaste som kunde tänkas att promoveras ihop med Montelius, det säger sig själv utan ord.

Hanna Rydhs avhandling heter *Dosformiga spännerna från vikingatiden* (1919). Hon skriver själv att avsikten med avhandlingen är "en

monografisk utbredning av de dosformiga spännerna från Gotlands vikingatid".

Det sades om Hanna Rydhs avhandling att den korta tid hon haft på sig gav vid handen det begränsade ämnet och den knapphändiga materialinsamlingen. Men som Oscar Montelius menade: tjocka avhandlingar gitter ingen läsa. Angående det knapphändiga materialet – det var 380 spännerna som behandlades, och det inom ett geografiskt väl avgränsat område, så för min del ser jag det inte som ett litet material. Hanna Rydh skriver själv:

Ett material, som jag naturligtvis ej kunnat medtaga, är de dosformiga spännerna som finns spridda i våra kulturhistoriska museer i landsorten. Då de inköpts från antikvitetshandlare, torde de i regel sakna fynduppgifter. Det är mycket tveklaktigt, att studiet av dessa skulle på något nämnvärt sätt vidga resultatet av mina undersökningar annat än rent statistiskt. Detta skulle ej vara någon verklig vinst, då likväl ett mycket stort antal spännerna under årens lopp försålts och försäljas till turister från in- och utlandet. Ett försök att erhålla en mera uttömmande statistik är alltså otänkbart och skulle säkerligen för övrigt endast bekräfta den genom mina tabeller påvisliga inbördes relation i frekvenser av de olika typerna.

Det som väckte mitt intresse för Hanna Rydh, var hennes sätt att föra fram arkeologin till en bred publik. Jag mötte det första gången i boken *Kvinnan i Nordens forntid* (1926 b). Det är en populärvetenskaplig skrift där kvinnans liv står i centrum. Det ses hela tiden med utgångspunkt från redskap, kärl, smycken etc. som ansågs vara av kvinnligt slag eller nyttjande. Vad Hanna Rydh beskriver är husmodern under sten-, brons- och järnåldern. Mannen finns vid sidan av, inte som ett komplement utan traditionellt, som den förande, styrande och ledande, som kvinnan aktade och såg upp till. Men trots allt finns det enskilda kvinnor som stiger fram genom sin särart, från Egtved-pigen till Tyra Danebot, Gorms maka. Hanna Rydh hade ett sätt att levandegöra torra fakta och få boplatslämningar och föremål att framstå som delar i det sceneri hon frammanade för sina läsare.

Samma år kom också *Grottmänniskornas årtusenden* (1926 a). Denna populärvetenskapliga framställning kom till genom att Hanna Rydh reste som stipendiat för *International*

Fig. 1–2. Originalomslagen till två av Hanna Rydhs barn- och ungdomsböcker från 1930-talet. – Original covers of two of Hanna Rydh's books for children and young people from the 1930's.

Federation of University Women 1922 och tjänstgjorde som attaché på ett museum utanför Paris året 1924. Vid dessa tillfällen kunde hon närmare studera det där befintliga paleolitiska materialet. I detta arbete är det framför allt Cro Magnon-människans konstinsats som ingående skildras, och då främst djurframställningar som under grottidens slutepok når sin mest glänsande fulländning.

I sitt förord till *Grottmänniskornas årtusenden* säger Hanna Rydh att den förhistoriska forskningen har ett perspektiv som visar det levande, livet självt, och inte bara det som är stelnat och dött. Den är också en form av kulturhistoria som visar oss människan så som hon levat. Termen "knappologi" nämner Hanna Rydh med förakt, och för oss nutida läsare verkar hon ha varit nog så framsynt och före sin tid.

Redan tidigare i sitt författarskap hade Hanna Rydh "fört ut" och låtit icke-fackmänniskor ta del av den kunskap som fanns till hands. År 1922, tillsammans med sin make

Bror Schnittger, ger hon ut boken *Där fädrens kummel stå*, del 1 (1922b). Hon fortsätter i samma andemening med del 2 men denna är hon själv ansvarig för (1928a). I förordet till del 1 står bland annat:

Denna lilla skrift har till ändamål att vara en på Stockholmstrakten, särskilt östra Mälardalen, inriktad handledning rörande fasta fornlämningar från hednaden.

Och från förordet till del 2:

Många gånger har jag haft nöjet höra personer berätta, att de med "Fädrens kummel" till ciceron företagit alla där upptagna utfärder och nu väntade på fler förslag. Då jag som ledare för Statens historiska Museums utfärder tagit andra färdvägar, ha deltagarna i dessa uttalat sin önskan att få också dem i tryck.

Förutom dessa två böcker finns fler skrifter att följa för den fornminnesintresserade. Dels *Adelsö* som tidigare nämnts (1936) samt *Stora Karlsö under forntiden* ur vilken turisten som besöker ön kan få vägledning till fornmin-

nesplatserna (1931 b). Det är i samband med bearbetningen av material från grottan Stora Förvar som denna skrift utkommer. Arbetet med bearbetningen påbörjades av Bror Schnittger, och vid hans bortgång tog Hanna Rydh över detta långvariga arbete. De viktigaste resultaten som hon fick fram rörde keramiken med de fyra kronologiska faserna: 1) Säter II-keramik, 2) Säter III-keramik, 3) Säter IV-keramik, 4) degenererad enmansgravs-keramik och hållkistkeramik. Resultatet publicerades 1940 i boken *Grottan Stora Förvar* (1940 c).

I det tre böckerna *Mor berättar*, som kom under 30-talet, vänder sig författarinnan till barn och ungdom (1930, 1933 b, 1939). Dessa böcker kom till genom att Hanna Rydh blev ombedd att i Radiotjänsts barnprogram berätta om förr. Men den egentliga tillkomsten skedde framför brasan eller i arbetsrummet vid sidan av en skioptikonapparat tillsammans med hennes två söner och senare också dottern. I dessa tre böcker blandas berättelser om Nordens forntid med både Egyptens faraoner och pyramider, Knossos, Rom, Gårdarrike och inkafolket. Hanna Rydh vet vad som intresserar och kan på ett levande sätt berätta om alla dessa platser, av vilka hon varit på många.

I ytterligare en bok, där hon populariserar forntiden vänder Hanna Rydh sig till barn och ungdom igen. I *Hos stenåldersfolket* (1933 a) samsas två berättelser. I den första besöks en mellansvensk boplats belägen vid ett sund av det dåvarande havet. Folket livnär sig på jakt och fiske. I den andra besöks en samtidig sydsvensk by där åkerbruket sedan länge varit huvudnäringen. Hanna Rydh beskriver det som att man kliver in i boplats- och bymiljöerna och får vara med om det dagliga livet: en pedagogisk fantasi som bygger på det faktiska fyndmaterialet och tolkningen om dess användning.

Bland reseskildringarna kan nämnas *Bland fornminnen och indianer*, som kom ut 1934. Hanna Rydhs skildringar av andra länder är inte vad man i egentlig mening kallar reseskildring; de är så mycket mer. Hennes böcker präglas många gånger av den entusiasm som man möter hos de människor som upplevt

saker och ting och som gärna vill delge detta till andra. Så även denna bok. Hon tar med läsaren till flera länder i Sydamerika där befolkningen och miljöerna är påverkade av sin förhistoria. Hon väver också samman det upplevda med historien och myterna om det förgångna. Att den vetenskapliga insatsen många gånger kan vara till bryderi för sin utövare låter hon ana genom följande reflexioner (Rydh 1934, s. 135, 137):

Sysslandet med förhistoriska epoker ger vetenskapsmannen många tillfällen att inse sin egen ringhet och oförmåga och detta på mer än ett sätt. Jag tänker på hur ofta han förbryllas och blir svaret skyldig, då det gäller att förklara den till synes plötsliga uppkomsten av en högkultur på en plats, som efter några århundraden åter ligger där övergiven och glömd och så oberörd av tidens flykt, som hade dess inåtvända ro aldrig störts av kulturens vingslag. ... utan hypoteser kan man nu en gång icke arbeta på det område, som heter förhistoriska forskningens.

Vid avfärden från Sydamerika säger Hanna Rydh, vilket också är avslutningen på boken (Rydh 1934, s. 269): "Lyft mig min maskin mot rymden! Kunde du också ge min fantasi den rätta tolkningens vingar!"

1937 skrev Hanna Rydh minnesboken *Oscar Montelius – en vägrödjare genom årtusenden*. Boken är ett mycket varmt och intensivt skrivet porträtt av en vördad och aktad läromästare.

Inte bara i Sverige söker sig Hanna Rydh ut. Även internationellt gjorde hon insatser. Bl. a. genom avhandlingen *Symbolism and mortuary ceramics* och uppsatsen "Seasonal fertility rites and the death cult in Scandinavia and China", (1929, 1931 a). Här tog hon upp internationella problem av religionshistorisk art. Men den största internationella insatsen inom arkeologi var utgrävningen i Indien 1953–54, företagen av *The Swedish Archaeological Expedition* i Rang Mahal. Resultatet publicerades i två arbeten (Rydh 1959 a, b). I samband med Indien-expeditionen får vi åter igen möta Hanna Rydh som reseskildrare. *Indisk ökenby* från 1956 är en bok där läsaren följer med till en liten by i närheten av Rang Mahal med gårdar befolkade av storfamiljer, och hon blir förtrogen med dagliga bekymmer och små glädjeämnen. Man får uppleva ett litet stycke Indien och samtidigt får man en pro-

Fig. 3. En avskedsfest och tebjudning med stadens honoratiore och medlemmar av den svenska Indienutgrävningen i Suratgarh den 27 april 1953. Hanna Rydh sitter i mitten, till vänster om henne Suratgarhs borgmästare och Louise Halbert, till höger tolken och hjälpredan major Singh och Hanna Rydhs dotter Karin Munch af Rosenschöld. Dessutom kan man se Björn Allard, Gösta Hultmark (som fotograferat med självutlösare), Göran Bergengren (som identifierat personerna på bilden) och Suratgarhs civildomare, läkare, militärbefälhavare, advokater och andra. – A farewell tea-party with the city's notabilities and participants in the Swedish excavaton at Suratgarh on April 27th, 1953. Hanna Rydh is seated in the centre, with the Mayor of Suratgarh, and Louise Halbert on her left, and the interpreter and assistant Major Singh, and Hanna Rydh's daughter Karin Munch af Rosenschöld on her right. We also see civilian judges, doctors, military commanders, advocates etc. of Suratgarh.

saisk glimt av den svenska arkeologiska expeditionens arbete. Hanna Rydh kan dessutom förmedla de intryck hon som kvinna möter i kontakten med byns och traktens kvinnliga befolkning. Samtidigt har hon, som ledare för expeditionen, även möjlighet att umgås med traktens manliga innevånare. Med arkeologens ögon ser hon på många företeelser i byn såsom lerkärlen, tillverkade av manliga krukmakare, och på de av kvinnohand tillverkade lerfigurer som görs till de religiösa festerna.

Hanna Rydh var inte bara arkeolog, hon var också en socialt och kulturpolitiskt intresserad kvinna. Nämnas kan att hon under åren 1937–49 var ordförande i Fredrika Bremerförbundet, satt i radionämnden 1938–52 och satt nämndeman i Stockholm åren 1948–60.

Engagemanget i kvinno- och världsfrågor över huvud finner man bl. a. i boken *Brytningstid i Orienten* som kom 1952. Kombinerat med förhistoriska beskrivningar av platser skildras även dagens samhällssituation med utgångspunkt från kvinnornas ställning i de land, som Hanna Rydh besöker delvis i egenskap av representant för Internationella Kvinnoalliansen. Svårigheten, men även ödmjukheten, inför det arbete och engagemang som internationellt arbete innebär lyser igenom flera gånger i boken.

Den utgrävningsverksamhet som skedde i Orienten under 1800-talet har Hanna Rydh inte mycket till övers för. Det förstår man när hon benämner dessa arkeologiskt intresserade herrar "rövarskaror". Att det inte är fråga om

vetenskap poängteras genom "... rovjakten i den arkeologiska vetenskapens barbariska forntid" (Rydh 1952, s. 99).

Det internationella intresset visade sig även genom att Hanna Rydh under åren 1946–52 satt som ordförande i International Alliance of Women. I Fredrika Bremerförbundets tidskrift *Hertha* från 1940 finns en uppsats "Frihet och demokrati" (1940b). Här engagerar sig Hanna Rydh i det krig som har brutit ut. Frihetsbegreppet, demokrati och oberoende är det genomgående i skriften, allt mot en historisk och förhistorisk bakgrund som vittnar om att dessa begrepp alltid funnits hos det svenska folket.

Ytterligare kan nämnas om Hanna Rydh att hon, bland många hedersbevisningar, 1933 blev korresponderande ledamot av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, 1934 blev ledamot av Norske Videnskapers Selskab och 1963 utsågs till hedersledamot av Svenska Fornminnesföreningen. Hanna Rydh dog 29 juni 1964.

Den oerhörda entusiasm som strömmar ut från framförallt de populärvetenskapliga verken är styrkan i Hanna Rydhs framställningar. Hon har på ett tidigt stadium insett vikten av att ge den arkeologiskt intresserade allmänheten en möjlighet till kunskapsför djupning. Fakta blandas med fantasi, en fantasi som hela tiden utgår från fakta. De skönlitterära rese-skildringarna och de fiktiva miljöbeskrivningarna från förhistoriska samhällen bygger på egna upplevelser av platser och på egna tolkningar av det arkeologiska materialet.

Det är med denna typ av förmedling av det arkeologiska materialet som den bästa kunskapsspridningen sker: barn- och ungdomsböcker, som med färgrika skildringar kan ge liv åt de föremål, som på många museer totalt saknar detta; utfärdsböcker och beskrivningar av fornminnesplatser, som ger den intresserade möjlighet att själv se och uppleva forn-lämningarna och deras miljöer; rese-skildringar, som ger en världsomspännande beskrivning av fornminnen och nutida miljöer och ger läsaren möjlighet att se både likheter och olikheter mellan platser. Till sist den rent arkeologiska publiceringen i form av utgrävningsrapporter, beskrivningar och tolkningar av fynd,

som ger den fackintresserade tillgång till det arkeologiska materialet.

Hanna Rydh förenade sin forskning och sitt arkeologiska arbete med vad som kan kallas publikinformation. En information som idag är lika viktig och stimulerande som då, för med ökad kunskap hos allmänheten följer att arkeologens/forskarens arbete inte för den ter sig främmande, utan tvärtom i folks medvetande intar en naturlig plats i vår förhistoria och historia.

Referenser

- Arwill-Nordbladh, E. 1987. Det dubbla budskapet hos Hanna Rydh. *K.A.N.* 4.
- Lillehammer, G. 1985. Fortidens kvinnor fram fra skjulestedet. *Nytt om Kvinneforskning* 2: 1985.
- Mandt, G. & Næss, J.-R. 1986. Vem skapte og gjenskaper vår fjerne forntid? *K.A.N.* 3.
- Montelius, O. 1898. Huru länge har kvinnan betraktats som mannens egendom? Ett blad ur kvinnans historia. *Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri*.
- 1906. Kvinnofrågan i Sverige. *Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri*.
- Randsborg, K. 1986. Women in prehistory: the Danish example. *Acta Archaeologica* 55.
- Rydh, H. 1915. *De historiska källorna till Strindbergs Mäster Olof*. Stockholm.
- 1917. En arkeologisk undersökning i Hamrånge socken, Gästrikland. *Meddel. av Gestr. Fornmf.* 1916–17. Gefle.
- 1918. Två järnåldersgravfält. *Meddel. av Gestr. Fornmf.* 1918.
- 1919. *Dosformiga spännen från vikingatiden*. Akademisk avhandling. Stockholm.
- 1920. Den magiska ringen från Hamrånge. *Meddel. av Gestr. Fornmf.* 1920. Gefle.
- 1921. Nya stenåldersformer från Gestriskland. *Meddel. av Gestr. Fornmf.* 1921. Gefle.
- 1922a. Gestriskland under stenåldern. *Från Gestrrikebygder*.
- 1922b. *Där fädrens kummel stå. 1*. Stockholm.
- 1926a. *Grottmänniskornas årtusenden*. Stockholm.
- 1926b. *Kvinnan i Nordens forntid*. Stockholm.
- 1928. *Där fädrens kummel stå. 2*. Stockholm.
- 1929. On symbolism in mortuary ceramics. *The museum of Far Eastern antiquities bulletin. 1*. Stockholm.
- 1930. *Mor berättar. 1*. Stockholm.
- 1931a. Seasonal fertility rites and the death cult in Scandinavia and China. *The Museum of Far Eastern Antiquities Bulletin. 2*.
- 1931b. *Stora Karlsö under forntiden*. Stockholm.
- 1933a. *Hos stenåldersfolket*. Stockholm.
- 1933b. *Mor berättar 2*. Stockholm.
- 1934. *Bland fornminnen och indianer*. Stockholm.

- 1936. *Förhistoriska undersökningar på Adelsö*. Stockholm.
  - 1937. *Oscar Montelius – en vägrödjare genom årtusenden*. Stockholm.
  - 1939. *Mor berättar*. 3. Stockholm.
  - 1940 a. Adelsö. *Sv. Fornminnesplatser 15*. Stockholm.
  - 1940 b. Frihet och demokrati. *Hertha*. Stockholm.
  - 1940 c. *Grottan Stora Förvar*. (Tillsammans med Bror Schnittger.) Stockholm.
  - 1952. *Brytningstid i Orienten*. Stockholm.
  - 1956. *Indisk ökenby*. Stockholm.
  - 1959 a. *Rang Mahal. The Swedish archaeological expedition to India 1952–54*. Lund, Bombay & Bonn.
  - 1959 b. *The Rang Mahal pottery*. Stockholm.
- Stjernquist, B. 1975. Kvinnans sociala ställning i forntiden. *Lunds universitet meddelar* 8: 16.

Summary

The situation of women in prehistory has interested scholars for several decades. It is also important to consider how women have been treated in society and also their possibilities of taking advantage of higher education.

In 1919 Hanna Rydh finished her dissertation *Dosformiga spännen från vikingatiden*.

During the 1920's and 30's Hanna Rydh started her academic/archaeological work as Sweden's first female Ph.D. in archaeology. She saw her task as not only to present the scientific results but also to spread knowledge of popular science.

Several articles published in Gästriklands Fornminnesförenings yearbooks show Hanna Rydh's interest in local archaeology. This interest is also shown in most of her essays and books, including the very popular works about places with ancient monuments and the archaeological guidebooks, which she wrote in collaboration with her husband and colleague, Bror Schnittger.

Knowledge should be given early and in a

fascinating and understandable way. Therefore Hanna Rydh also wrote several children's books on prehistoric themes. In addition she produced travel books where she describes different countries and cultures, to be read by both adults and children.

Hanna Rydh's last archaeological research work was the Swedish Archaeological Expedition to India in 1954. Moreover she was interested in social and cultural policy. She was a member of the Fredrika Bremerförbundet and The International Alliance of Women. Her reflexions on the situations in different societies always derived from the situation of the women in the countries she visited.

The very enthusiasm which emanates from especially the books on popular science is the strength of Hanna Rydh's publications. She unites her research, her archaeological work, and her social engagement with, what is called, public information. Information which today is as important and stimulating as always.